

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO

17.11.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö
Lausuntopalvelu

Viite / Diaarinumero
VH/6715/00.04.05/2025
VN/31603/2024

Lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Verohallinnon näkemyksiä luonnoksesta Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiaksi vuosille 2026–2030. Vuonna 2021 annettu Yhteiskunnallisten yritysten strategia päivitetään vastaamaan EU:n neuvoston vuonna 2023 antamaa suositusta yhteisötaloudesta. Suositusten lisäksi strategialuonnoksessa on huomioitu kansallisia näkökohtia.

Strategia on tarkoitus hyväksyä vuoden 2025 loppuun mennessä.

Verohallinto esittää lausuntonaan seuraavaa

Verohallinto lausuu Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiasta vain verotusta ja Verohallintoa koskevilta osin.

Verohallinnon huomiot koskevat strategialuonnoksen kohtaa 5.5.3 *Yhteisötalouden toimijoiden ja yhteiskunnallisten yritysten verotus on ennakoivaa ja selkeää.*

1. *Luonnoksessa todetaan, että haasteita on aiheuttanut se, miten yhdistyksen elinkeinotoiminta määritellään.*

Elinkeinotoiminnan käsitettä ei ole lainsäädännössä tarkemmin määriteltä. Elinkeinotoiminnan tunnusmerkeiksi ovat muodostuneet oikeuskäytännön kautta etenkin seuraavat piirteet toiminnassa: toiminnan kohdistuminen tavanomaisiin kauppavaroihin tai suoritteisiin, toimiminen kilpailuolosuhteissa, toiminnan jatkuvuus tai säännöllinen toistuvuus, käyvän markkinahinnan käyttäminen, toiminnan kohdistuminen rajoittamattomaan tai laajaan henkilöpiiriin, toiminnan laajuus tai suuri liikevaihto, ansiotarkoitus tai voiton tavoittelu, toiminnan järjestämiseen liittyvä riski, sitoutuneen pääoman suuri määrä, vieraan pääoman käyttö ja toimintaan palkattu henkilökunta.

Tuloverolain (1535/1992) 23 §:ssä on erikseen säädetty, mitä tuloja ei pidetä tuloverolain 22 §:n mukaisen yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotuloina.

Verohallinnon syventävän ohjeen (*Verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille, diaarinumero VH/5164/00.01.00/2024*) mukaan yleishyödyllisen yhteisön toimintojen veronalaisuus joudataan arvioimaan aina tapauskohtaisesti kunkin toiminnon osalta erikseen. Arviointi painottuu tällöin siihen, täyttääkö toiminta elinkeinotoiminnan tunnusmerkit tai onko toiminta luonteeltaan tuloverolain 23 §:n 3 momentissa kuvattua toimintaa.

Ohjeen mukaan toiminnan liittyminen kyseisen yleishyödyllisen yhteisön tarkoituksen toteuttamiseen on yksi toiminnan verovapautta puoltava tunnusmerkki. Kuitenkin, jos yhteisö

harjoittaa toimintaansa palkatulla henkilökunnalla, kattamalla toiminnasta aiheutuneet kulut suoritteiden myynnistä kertyvillä tuotoilla ja tarjoamalla vastaavia tuotteita tai palveluita kuin samoilla markkinoilla toimivat elinkeinotoimintaa harjoittavat yritykset, kysymys on yhteisön yritysmuodosta riippumatta lähtökohtaisesti elinkeinotoiminnasta. Elinkeinotoimintaa harjoitettaessa myytävät tavarat tai palvelut ovat yleensä tavanomaisia kulutushyödykkeitä ja myynti tapahtuu käypään markkinahintaan.

Ohjeessa käsitellään laajasti tulojen veronalaisuuden arviointia yleisimmissä yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevissa tilanteissa. Ohje sisältää myös lukuisia esimerkkejä elinkeinotoiminnan arvioinnista.

Verohallinnon näkemyksen mukaan elinkeinotoiminnan määrittely on selkeä. Arviointi elinkeinotoiminnan tunnusmerkkien täyttymisestä tehdään toki aina jokaisessa yksittäistapauksessa. Elinkeinotoiminnan arviointiin on edellä esitetyn mukaisesti tarjolla merkittävä määrä arviointia helpottavaa ja selkeyttävää ohjeistusta sekä verotus- ja oikeuskäytännön kuvausta, mikä helpottaa verovelvollisen oman toiminnan luonteen arviointia.

2. *Luonnoksen mukaan Verohallinto arvioi elinkeinotoiminnan tapauskohtaisesti muun muassa toiminnan laajuuden, kilpailuhaitan, palkatun henkilöstön sekä arvonnisäverorekisteriin kuulumisen perusteella.*

Verohallinto arvioi elinkeinotoiminnan edellä (kts. kohta 1) mainittujen, oikeuskäytännön kautta muodostuneiden tunnusmerkkien perusteella.

Yleishyödyllinen yhteisö on arvonnisäverolain (1501/1993) 4 §:n mukaan verovelvollinen elinkeinotoiminnan tuloistaan. Yleishyödyllinen yhteisö voi kuitenkin arvonnisäverolain 12 §:n perusteella hakeutua vapaaehtoisesti arvonnisäverovelvolliseksi myös sellaisesta liiketoiminnan muodossa harjoittamastaan toiminnasta, jota ei pidetä elinkeinotoimintana. Näin ollen toiminnan luonteen arviointi ei perustu siihen, kuuluuko yhteisö arvonnisäverovelvollisten rekisteriin.

3. *Luonnoksen mukaan maksullista ennakko-ohjausta tai ennakkoratkaisua on mahdollista hakea.*

Verohallinto voi antaa maksullisen ennakkoratkaisun yksilöityyn verotusta koskevaan kysymykseen. Lisäksi arvonnisäveroasioissa on mahdollista hakea kirjallista ohjausta. Kirjallinen ohjaus on maksuton.

4. *Luonnoksen mukaan noin 300 toimijaa on tapauskohtaisen harkinnan perusteella vapautettu elinkeinotoiminnan tuloverosta.*

Jos tuloverolain 22 §:ssä tarkoitettu yleishyödyllinen yhteisö täyttää eräiden yleishyödyllisten yhteisöjen veronhuojennuksista annetussa laissa (680/1976, *jäljempänä huojennuslaki*) määritellyt edellytykset, yhteisölle voidaan myöntää huojennus tuloverosta. Arvio siitä, voidaanko veronhuojennus myöntää, perustuu laissa määriteltuihin kriteereihin.

Veronhuojennus voi koskea vain tiettyä osaa toiminnasta. Huojennus ei välttämättä merkitse sitä, että yhteisö olisi kokonaan vapautettu tuloverosta.

5. *Luonnoksen mukaan yhteisötalouden suositusten lisäksi alan toimijat ovat tuoneet esiin tarpeen selkeille linjauksille liittyen elinkeinotoiminnan määrittelyyn, yleishyödyllisyyden kriteereihin, voiton ohjaamiseen yleishyödylliseen toimintaan sekä lahjoituksiin ja vaikuttavuussijoittamiseen.*

Yleishyödyllisyyden kriteerit määritellään tuloverolain 22 §:ssä. Tuloverolain 23 §:ssä on erikseen säädetty, mitä tuloja ei pidetä yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotuloina.

Lisäksi Verohallinnon syventävässä ohjeessa käsitellään yhteisöjen yleishyödyllisyyden ja tulojen veronalaisuuden arviointia tuloverotuksessa. Ohjeen tarkoituksena on selvittää yleishyödyllisyyden ja elinkeinotoiminnan arviointia oikeuskäytännön ja esimerkkien kautta yleisimmissä yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevissa tilanteissa.

Verohallinnon käsityksen mukaan yleishyödyllisten yhteisöjen tuloverotukseen liittyvistä kysymyksistä on olemassa selkeät linjaukset ja tulkintakäytäntö yleishyödyllisyydestä ja yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotoiminnasta on vakiintunutta.

6. *Luonnoksen mukaan tavoitteena on, että yhteisötalouden toimijoiden ja yhteiskunnallisten yritysten verotuksellinen asema on selkeä ja ennakoitavissa pitkällä aikavälillä. Tapauskohdaiset ratkaisut ovat vähentyneet.*

Edellisissä kohdissa todetun mukaisesti Verohallinto katsoo, että verotuksellinen asema sinänsä on selkeä ja ennakoitava. Käytännössä yhteisöt voivat harjoittaa monimuotoista toimintaa. Tämän takia verotuksellinen arviointi on aina tehtävä tapauskohtaisesti.

Verohallinnolta voi myös hakea sitovan ennakkoratkaisun siitä, miten Verohallinto toimittaa verotuksen yksittäisessä veroasiassa.

7. *Luonnoksen mukaan tavoitteena on, että yleishyödyllisen yhteisön verohuojennusten myöntämisen perusteet on arvioitu uudelleen. Hyödynnetään EU:n sallimia joustoja.*

Huojennuslaissa on säädetty, milloin yhteisölle voidaan myöntää huojennus tuloverosta.

Huojennuslain 1 §:n mukaan huojennus voidaan myöntää tuloverolain 22 §:ssä tarkoitetulle yleishyödylliselle yhteisölle, joka harjoittaa yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa. Huojennuslain 2 §:n mukaan veronhuojennus voidaan myöntää vain silloin, kun veronhuojennusta voidaan pitää perusteltuna yhteisön toiminnan yhteiskunnalle tuottamaan etuun nähden. Huojennusta harkittaessa on otettava huomioon, missä määrin yhteisön varoja ja tuloja käytetään yhteiskunnan kannalta tärkeään yleishyödylliseen toimintaan. Lisäksi on otettava huomioon, merkitseekö yhteisön tiettyä liiketoimintaa koskeva veronhuojennus vastaavaa toimintaa harjoittaville elinkeinonharjoittajille haittaa, joka ei ole vähäinen. Huojennuslain 3 §:n mukaan yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa harjoittavana voidaan pitää yhteisöä, jonka varsinaisena tarkoituksena on valtiollisiin asioihin vaikuttaminen rekisteröitynä puolueena tai sosiaalisen tai muun yhteiskunnallisesti tärkeitä tarpeita palvelevan toiminnan harjoittaminen, mikäli tämä toiminta on koko valtakunnan alueen kattavaa tai muuten laajaa, vakiintuneen muodon saavuttanutta ja pysyvää.

8. *Luonnoksen mukaan tavoitteena on, että kilpailuhaitan arviointi on avointa, oikeasuhteista ja kohtuullista. Yhteiskunnalliset yritykset ovat tietoisia yhteisöveron huojennusmahdollisuudesta, ja sen hakeminen on tehty helpoksi.*

Verohallinnon syventävässä ohjeessa todetaan, että yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotulolle myönnettävä huojennus ei saa aiheuttaa muille vastaavaa elinkeinotoimintaa harjoittaville vähäistä suurempaa haittaa. Tarkoituksena on, ettei yhteisölle myönnettävällä veronhuojennuksella vaikeutettaisi muiden elinkeinonharjoittajien asemaa. Vähäistä suurempaa kilpailuhaittaa on katsottu muodostuvan, kun yhteisö toimii kilpailuilla markkinoilla muiden vastaavaa toimintaa harjoittavien toimijoiden kanssa. Lisäksi ohjeessa todetaan, että voitettun kilpailutuksen perusteella kertyneelle tulolle myönnettävästä veronhuojennuksesta voidaan lähtökohtaisesti katsoa aiheutuvan vähäistä suurempaa haittaa muille vastaavaa toimintaa harjoittaville.

Kilpailuhaitan arviointia ja muita myöntämisen edellytyksiä on käsitelty avoimesti Verohallinnon syventävässä ohjeessa. Lisäksi veronhuojennuksen hakemista koskevat yksityiskohtaiset ohjeet on julkaistu vero.fi-sivustolla. Hakemuksen voi tehdä OmaVerossa tai

vaihtoehtoisesti paperilomakkeella. Verohallinnon näkemyksen mukaan asia on ohjeistettu kattavasti ja hakeminen on tehty helpoksi.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Johtava asiantuntija

Mia Keskinen